

66° noorderbreedte Obsessions...

En daar zit je dan. Het is half één 's nachts en je schraapt de laatste restjes zelfgevangen zeewolf uit de ovenschaal. Door het raam zie je tussen de besneeuwde bergen die het fjord omzomen door hoe de dageraad zo stilaan alweer komt aanzetten. Het blijft hier niet lang donker in deze periode van het jaar, want de zon was pas rond 23.00 uur min of meer ondergegaan. Je bent in IJsland, in Flateyri,

meer bepaald, in de Vestfirðir, oftewel de Westfjorden. Ooit was deze plek een belangrijke uitvalsbasis voor de walvisvaart, tegenwoordig is het een dunbevolkt, maar uiterst bijzonder sfeervol vissersdorpje. De 350 inwoners ervan kennen elkaar bij naam, en het zou me niets verbazen als ze zelfs elkaars schoenmaat zouden kunnen noemen...

Als een IJslander een gestikte Groenlandse haai in zijn netten verstrikt vindt, dan kiepert hij dat karkas niet weer overboord. Nee, hij gehoorzaamt aan één van de oeroude ongeschreven wetten van dit vulkanische eiland, waar voedselbronnen schaars zijn, en neemt zijn vangst mee naar de haven. Daar wordt het dier van kop en ingewanden ontdaan en begraven. Na een paar maanden spit hij de vis -of wat er nog van over is- weer op en wordt de hele handel voor nog eens een paar maanden in de wind gehangen, zodat het kan drogen. Daarna is hij klaar voor consumptie: 'hákarl', wordt het eindresultaat genoemd, oftewel 'gefermenteerde haai'. Het goedje is te koop in de allerbeste restaurants van Reykjavik en wordt bij voorkeur opgesmuld met een lekker glaasje 'black death' erbij - een sterke, inheemse brandewijn. Volgens de IJslanders zelf schept het gezamenlijke verorberen ervan een sterke band...

IJslanders houden vast aan hun tradities, ze leven van wat de natuur hen schenkt - ook als het een heel karwei vergt om het aangeboden eetbaar te maken- en bovenal: zij zijn volstrekt anders dan de bevolking van ons almaar sneller uniform wordende Europa.

Zij wonen dan ook in een op zijn zachtst uitgedrukt merkwaardig land. Het rees zo'n twintig miljoen jaar geleden uit de zee op, nadat de lava van een reeks vulkaanuitbarstingen gestold was. Vele eeuwen lang werd het enkel betreden door vogels, tot een paar poolvossen vanuit Groenland kwamen aangedreven op een ijsschots- lange tijd de enige zoogdieren op het eiland. Mensen kwamen er zich pas vanaf de tiende eeuw na Christus permanent vestigen. Noren, meer bepaald, die het in hun thuisland niet meer naar hun zin hadden en daarom uitweken. Tot op de dag van vandaag is IJsland uiterst dun bevolkt en telt het slechts 300.000 inwoners, in een land dat twee en een halve keer

Gheysir, heet hij...

zo groot is als Nederland. Het land wordt trouwens nog altijd groter. De IJslandse vulkanen zijn immers nog steeds erg actief -zoals heel vliegend Europa inmiddels aan den lijve heeft moeten ondervinden- en nog in 1963 kwam er een nieuw eilandje bij, Surtsey, na een maar liefst vier jaar durende vulkaanuitbarsting. De IJslanders hebben echter geleerd om met een dunne aardkorst te leven. Om maar iets te noemen: heel Reykjavik onttrekt zijn warme water in de douche aan de fameuze geisers, wat een weliswaar enigszins naar zwavel ruikend maar bijzonder ecologisch resultaat oplevert.

MOOI VAN LELIJKHEID

Maar goed, u leest dit fraaie magazine natuurlijk niet om iets over rottende delicatessen en geologische spektakels te vernemen, maar wel uit interesse voor datgene wat zich onder water afspeelt. Derhalve beperk ik me nu verder maar tot de visserijmogelijkheden die ik trof, toen ik eind mei j.l. een visvakantie op IJsland doorbracht. Bij een bizar eiland horen bizarre

vissen en dat klopt hier in elk geval. De vissoort die de IJslandse sfeer in mijn ogen het beste vertolkt, is de zeewolf. Over dit vreemde creatuur vindt u elders in deze uitgave een zeer interessante bijdrage. Twee soorten zwemmen er rond: de gevlekte en de gewone. Deze laatste, met hun feloranje ogen, hun indrukwekkende gebit en hun verrimpelde, met littekens bedekte huid, zijn, net zoals het eiland zelf, tegelijk mooi en lelijk, en ook stralen ze dezelfde ruigheid en vreemdheid uit. Het zijn echte standvissen, die zich verstoppen tussen mosselbanken en rotsen. Met hun oersterke kaken malen ze schelpdieren, zee-egels en krabben tot moes; hun Duitse naam luidt niet voor niets 'Steinbeiser'. Om ze te vangen, maak je gebruik van een best wel bijzondere techniek: je monteert een zogenaamde 'havfis-keboom', met daaronder een lood van een gram of 200, en aan die typisch Noorse afhouder een dwarrellijntje met een van een plastic Muppet voorziene haak 5/0 of zo. Op de haak prik je een flard verse vis of als je er aan kunt komen, inktvis, en vervolgens laat je deze hele handel op de bodem op en neer bonzen. De bedoeling is dat je de zeewolven agressief maakt, zodat ze, zich, voornamelijk uit territoriumdrift, aan je aas vergrijpen. Dat zal dan ook

wel de reden zijn waarom je er zo af en toe eentje vangt aan een shad of pilker die je vlak bij de bodem aanbiedt: ze proberen dat ding dat zich zo dicht bij hun hol waagt zonder pardon de nek af te bijten! Stel je niet te veel voor van de drill: blijkbaar hebben de wolven al hun spieren in hun kaken zitten, want ze vechten zo'n beetje zoals een plastic zak dat zou doen. Toch bleek het niet mee te vallen om ze ook daadwerkelijk aan boord te krijgen, want ze bleken het amusant te vinden de haak keihard met de kaken te omklemmen, om hem dan schaamteloos uit te spuwen als ze de oppervlakte naderden. Als de wolf eenmaal aan boord ligt, doe je er goed aan om hem een stuk hout of zo tussen de tanden te geven – als hij je vinger te grazen neemt, dan mag je wel 'dag met het handje' schudden! We hebben ons een poosje zitten afvragen of zo'n vervaarlijk beest wel natuurlijke vijanden heeft. Het antwoord kwam al halverwege ons verblijf, toen Lars een dikke kabeljauw wilde onthaken: naast zijn shad grijnsde de kop van een halfverteerde zee-wolf hem aan...

TOP OF THE FOODCHAIN?

En daarmee zijn we bij de tweede vis aanbeland die je in de Westfjorden kunt vangen: kabeljauw. Het

Deze duistere vis behoort bij het al even geheimzinnige eiland...

stikt er gewoon van. In een recent Duits artikel over deze bestemming beweerde een auteur dat er in IJsland zó ontzettend veel kabeljauw rondzwemt dat je je pilker op de rotsen moest gooien om een keertje géén beet te krijgen. Dat is overdreven, want er verstreken best wel wat uren waarop we geen enkel teken van vis kregen, maar op sommige stekken klopte de bewering wél. Reisgenoot Joris speelde het op een gegeven moment klaar om twee van die beesten te vangen op één pilker en toen Lars en ik een wedstrijd België-Nederland hielden waarbij het erop neer kwam om zo snel mogelijk een vis aan boord te krijgen, bleek overduidelijk hoe visrijk de IJslandse wateren wel kunnen zijn. In voetbaltermen: België schoot meteen na het fluitsignaal drie keer op de paal, waarna Nederland de eerste kans te baat nam. Binnen de twee minuten kreeg ik namelijk drie aanbeten, die ik in mijn haast alle drie verspeelde, waarna Lars er eentje vaststog die hij wél boven kreeg... Er is echter één grote 'maar': het gemiddelde formaat van de vis. Dat was lang niet slecht – ik schat dat de meeste vissen zo tussen de vijf en de acht pond zaten, en dat zijn in onze eigen Noordzee beslist respectabele vissen – maar daarvoor kwamen we eigenlijk niet. Nee, we wilden de grote loebassen voor even aan boord trekken en daarna weer majestueus zien

wegzwemmen, allebei een avontuur rijker. En daar wrong het schoentje, want hoe slaag je er in godsnaam in om een vis van vier kilogram te vermijden? We stelden de vraag na onze eerste dag gullenmeppen aan visgids Julius. Hij lichtte een tip van de sluijer: pilkers zijn uit den boze, want daarmee vang je kleinere vissen – shads moesten we hebben. En niet zomaar de eerste de beste shad, maar gigantische exemplaren, van wel 25 cm lang. Die vis je al tikkend een metertje of vijf omhoog, om ze dan, in etappes van zo'n halve meter, weer te laten zakken, eveneens al tikkend. Bij een harde stroming en wind heb je zo al snel een meter of honderd lijn uitstaan, maar dat maakte niet uit want je vist boven zand. Bij onze eerste poging boekten we meteen succes: ik bracht een vis van een kilo of acht langszij, maar hij schoot los toen ik hem wilde landen. Dat losschieten bleek trouwens de gehele dag het probleem; om de haverklap kregen we een keiharde aanbeet, maar de vis ontsnapte al in de eerste fase van de drill. Wij dachten meteen aan de verticaalvisserij op snoekbaars en monteerden gezwind een staartdregje, et voilà: het probleem was opgelost, want de meerderheid van de aanvallende vissen kwamen ook werkelijk aan boord. Wat zijn wij toch slimmerds, dachten we, zie toch eens hoe mooi al die vissen gehaakt zijn – allemaal beesten van

5 tot 8 pond, jaja, we're great! Tot het tot ons doordrong dat de grote jongens alweer schitterden door afwezigheid...

Die avond vertelde Julius ons dat hij nooit ofte nimmer een staartdreg monteert omdat hij anders alsnog weer te veel last krijgt van kleintjes, en hij voegde er laconiek aan toe: "Alles wat niet meteen een run neemt nadat ik het heb aangeslagen, probeer ik er zo snel mogelijk te laten afschieten." Vanaf toen ging het bergop met de formaten die wij bovenkregen, vooral nadat we door kregen dat de grote vissen zich graag geconcentreerd op de taluds bij de wat diepere gaten ophielden – op een meter of 40 à 45, om precies te zijn. Alles bijeen vingen we zo'n 10 vissen van boven de meter, en de top vier aan boord bestond uit vissen van respectievelijk 127, 124, 117 en 112 cm. De absolute top of the foodchain hebben we echter niet mogen begroeten: de grootste kabeljauw die ooit vanuit Flateyri werd gevangen, in 2009 meer bepaald, mat namelijk maar liefst 153 cm en woog 31,8 kilogram.

Toen we het truukje eenmaal door hadden: Joris met een vis van 117 cm.

Lars met de enige deftige schelvis die we vingen.

Julius zelf ving in de drie halve jaren dat hij in het gebied actief is als gids 73 kabeljauwen van meer dan 15 kilo en 28 van meer dan 20 kilo, met als persoonlijk record een vis van 28,8 kilo.

HEILBOT

IJsland heeft bij velen ook een magische naam vanwege de Atlantische heilbot die je er kunt vangen. Maar hoe vang je zo'n grote platte? Julius legde het ons uit en het komt er in de eerste plaats op neer dat je probeert om kabeljauw te vermijden, want anders sta je de hele tijd te drillen en vermors je heilbotvistijd. Dat kan je bijvoorbeeld doen door je shad niet agressief binnen te tikken, maar door hem eerst naar de bodem te laten zinken, dan een metertje op te draaien, dan een seconde of drie te wachten, om dan weer een meter-tje op te draaien en even te wachten – tot je shad ongeveer midwater hangt. Daarna laat je hem weer naar beneden zakken en herhaal je het spelletje. Heilbotten volgen hun prooi namelijk tot ver boven de bodem en slaan vaak toe als de shad plotseling stil hangt. Ik heb de hele week zo gevestigd, en hij had gelijk op één punt: je hebt aanzienlijk minder

'last' van kabeljauw. Een heilbot heb ik, helaas niet gevestigd. Nu moet ik eerlijk toegeven dat Julius me op voorhand had gewaarschuwd. Ook hijzelf had er tot op dat ogenblik nog slechts zeven gevestigd. Er komt ook een behoorlijke portie geluk aan te pas, verzekerde hij me, maar als je er één vangt, dan is het vrijwel altijd een groot exemplaar. Ongeveer halverwege de week bewees een Duitse visser dat dat laatste wel degelijk klopte door met een shad een vis van maar liefst 203 cm lang en 108 kilogram zwaar te vangen – de op één na grootste heilbot die in IJsland werd gevestigd aan de hengel. En over geluk gesproken: deze beginnende visser stond niet eens bij zijn hengel toen de aanbeet kwam, want hij was een sigaretje gaan roken in de kajuit... We hebben dit truukje natuurlijk ook een paar keer geprobeerd de volgende dagen, door onze hengel ostentatief neer te zetten en luid te roepen "das wir ein Sigaretjen aan het rauchen waren" maar ons accent klopte blijkbaar niet helemaal want deze koninginnen-van-het-Noorden traptten er niet in...

SOFT- EN HARDWARE

Hoewel rond Noorwegen en IJsland min of meer dezelfde vissoorten zwemmen, is er toch één belangrijk verschil: de diepte waarop gevestigd moet worden. Rond IJsland is het namelijk een heel stuk ondieper dan 'aan de vaste wal van Scandinavië', waardoor je met wat lichter materiaal aan de slag kunt. Omdat IJsland nog relatief onbekend is als visbestemming, lijkt het me zinvol om eens te beschrijven waarmee mijn vismaten en ik hebben gevestigd. Allereerst het kunstaa. We hadden ons allemaal bevoorrad op de VISMA en hebben dus de hele week met hetzelfde handjevol kunstaa gevestigd. Ten eerste gebruikte ik speedjigs tussen de 200 en de 300 gram en voor het zware werk een Noorse bananenpilker van 400 gram

('Sølvkroken' staat erop, en hij is makkelijk herkenbaar doordat hij 'hamerslag' onderging, wat mooi schittert in de zon).

Belangrijker waren echter de shads: het vaakste hingen we er de befaamde WildEye Giant Jigging Shads van Storm (385 gram en 264 gram) aan, maar ook de grootste maat van de Berkley Swim Bait op een 150-gramskop en de Cutbait Herring van Savage Gear waren succesvol.

Als reels hebben de ABU Garcia Ambassadeur BG9000i, de Shimano Calcutta 501 en de aloude Penn 321 GTI hun rol voortreffelijk vervuld. Wie niet graag met reels vist, kan zijn hart ophalen, want molens klaren de klus net zo goed. Wij gebruikten ondermeer de Sargus 5000 en de Atlantis 7000 van Penn en we hebben nooit het gevoel gehad dat we te licht bezig waren.

Zorg voor een goede gevlochten lijn op de spoel, met een trekkracht van minimaal 20 lb en vergeet ook niet om een klos heavy duty nylon mee te nemen (100/00) als voorslag, want daarmee kun je de vissen veel makkelijker binnenboord tillen. Ook de hengels kunnen een stukje lichter dan veel Scandinaviëgangers gewend zijn. Eigenlijk heb je twee verschillende stokken nodig: enerzijds een wat langere stok uit de 10-15 lb klasse voor het lichtere werk in de fjorden, anderzijds een iets zwaardere stok (20 à 50 lb) voor het vissen op open zee. Maak echter ook weer niet de fout om al

Onze visgids Julius met een kleinere heilbot.

Met dit handjevol kunstaa heb ik de hele week gevestigd.

Hard aan het werk met relatief licht materiaal.

te licht te gaan – ook de wat kleinere IJslandse vissen zijn geen doetjes en lachen je uit als je met ‘spaghettihengels’ uitpakt. Niet dat ze ze breken, maar het kost je veel te veel kostbare vistijd om ze te lande, zoals vismaat Sipko kan bevestigen. En over spaghetti gesproken: neem als je verblijft in een self catering

accommodatie voldoende levensmiddelen mee, want die zijn erg schaars en peperduur in IJsland – zeker groenten en fruit zijn een enorme luxe. Elke dag dagverse vis eten is allesbehalve een straf, maar een mens wil er toch graag een keer een aardappeltje bij, om maar iets te zeggen...

Je hebt voor de vlucht recht op twee keer twintig kilogram bagage, maar op de terugreis krijg je een koelzak met twintig kilogram visfilets mee. In het ideale geval neem je dus twintig kilogram hengelspullen mee in je ene koffer, en prop je de andere vol met levensmiddelen allerhande: kaas, groenten en fruit,

pasta en noem maar op – dan heb je voor de terugweg geen last van overgewicht. Wij deden dat laatste niet, en ik moet eerlijk toegeven dat Sipko's parabolische hengels op de lange duur ernstig gevaar begonnen te lopen om gekookt en vervolgens met saus overgoten en verorberd te worden...

OBSESSION

Pas op voor dit bijzondere eiland. Ben je zo iemand die de neiging heeft om zich fanatiek en vol overgave ergens op te storten? Dan loop je hier een reëel risico op een bijzonder vermoeiend verblijf: het wordt nauwelijks donker, en je kunt zo verschrikkelijk goed vangen en zo gevarieerd vissen, dat je je slaap ervoor laat. Julius vertelde me het verhaal van twee Duitsers die als halve zombies van boord kwamen. "Hoe laat is het?" vroegen ze, en toen Julius antwoordde: "acht

uur", wilden ze ook nog weten: "’s morgens of ’s avonds?" Het duo had 27 uur op zee gezeten... Wij hebben met z'n vijven best wel hard doorgevisd en dan nog heb ik het gevoel dat we kansen hebben laten liggen. Om maar iets te zeggen: in de haven zagen we schollen van zeker 80 cm die beroepsvissers hadden gevangen en ook kregen we foto's te zien van een zeeduivel van tegen de twintig kilogram. Voor mij komt deze waarschuwing te laat, want heb er een allesverterende obsessie bij: ik moet en ik zal een heilbot vangen. Ik heb het de hele week geprobeerd zonder het minste resultaat, maar sedert ik die ene gigant zag, kan ik aan niets anders meer denken. To be continued, dus – ik zal alvast beginnen met roken en mijn Duits wat bijschaven...

Tom Sintobin

'Na enig zoeken vonden we ook de grote kabeljauwen.'

De vis van duizend worpen.

Als je alle pech van de wereld hebt en het fjord niet uit kunt, kun je ook op zeeforen en 'arctic char' vissen. Ik probeerde het een drietal avonden en zowel Julius als ik ving een exemplaar van meer dan vier pond van deze 'vis van de duizend worpen'. Neem dus voor de zekerheid ook een lichte spinhengel mee en een paar (groene) Toby-achtige lepeltjes.

Boeken kan via www.visreis.nl vanaf 1.000 euro per persoon (op basis van vijf personen) en meer foto's en filmpjes alsmede de contactgegevens van visgids Julius Drewes zijn te vinden op <http://www.fishing-iceland.com>